

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Roman Sądej (sprawozdawca)

w sprawie **B. M.**

skazanego z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 września 2016 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

prawomocnie zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 15

września 2015 r., sygn. akt III K (...),

na podstawie art. 544 § 3 k.p.k. i art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić wniosek;**
- 2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2015r. Sąd Okręgowy w B. uznał B. M. za winnego dokonania przestępstwa określonego w art. 197 § 3 pkt 2 k.k. w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 6 lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 62 k.k. określił, że skazany powinien ją odbywać we zakładzie karnym typu zamkniętego dla recydywistów penitencjarnych w systemie

terapeutycznym dla skazanych za przestępstwa popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych; orzekł również środek karny zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej oraz środek zabezpieczający przewidziany w art. 93g § 3 k.p.k.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015 r. wyrok Sądu pierwszej instancji utrzymał w mocy.

Kasacja obrońcy B.M. została oddalona postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2016r., sygn. IV KK 194/16.

W dniu 4 sierpnia 2016r. obrońca skazanego złożył wniosek o wznowienie postępowania prawomocnie zakończonego wskazanymi powyżej wyrokami Sądów obu instancji.

Skarżący jako podstawę prawną wniosku wskazał przepisy art. 540 § 1 pkt 2 ppkt a) i b) k.p.k., nadto art. 540b § 1 k.p.k. oraz art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. i wniósł o:

- 1) wznowienie postępowania zakończonego opisanymi wyrokami Sądu Okręgowego w B. oraz Sądu Apelacyjnego w (...), z uwagi na:
 - a) rozpoznanie sprawy w dniu 10 grudnia 2015r. przez Sąd Apelacyjny pod nieobecność oskarżonego na rozprawie, którego obecność była obowiązkowa i o której nie był należycie powiadomiony;
 - b) ujawnienie przez skazanego nowych dowodów w postaci dowodu z zeznań wskazujących, iż B. M. nie popełnił przypisanego mu czynu, tj. zeznań R. M. i M. S.;
 - c) ujawnienie nowego dowodu w postaci dokumentacji znajdującej się w (...) Fundacji Readaptacyjnej „B.”, wskazującego, iż w toku postępowania nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary.

W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów obrońca B.M. wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi właściwemu.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie, stwierdzenie braku podstaw do wznowienia postępowania z urzędu w zakresie wskazanego przez obrońcę

uchybień z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. oraz pozostawienie wniosku bez rozpoznania w zakresie przesłanki określonej w art. 540b § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek obrońcy B. M. był bezzasadny w stopniu oczywistym, a wobec braku w nim rzeczowej argumentacji jurydycznej, zbędnym też było dzielenie go na elementy związane z przesłankami wznowiania postępowania z urzędu czy częściowym pozostawieniem go bez rozpoznania, jak sugerował oskarżyciel publiczny.

Z uzasadnienia wniosku o wznowienie postępowania wynika, że wiodącym był zarzut związany z nieobecnością B. M. na rozprawie apelacyjnej, z którą to nieobecnością skarżący wiązał zarówno uchybienie o charakterze bezwzględny (art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.), jak i podstawę z art. 540b § 1 k.p.k.

Autor wniosku w ogóle nie wskazał w czym upatruje wystąpienia uchybienia przewidzianego w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., które wszak występuje wówczas, jeżeli sprawę rozpoznano podczas nieobecności oskarżonego, którego obecność była obowiązkowa. Zgodnie z przepisem art. 451 k.p.k., udział oskarżonego w rozprawie odwoławczej obowiązkowy nie jest i już sam ten fakt implikuje bezpodstawność twierdzenia, że wystąpiła w sprawie wskazana bezwzględna przyczyna odwoławcza. Nawet w przypadku postąpienia sądu odwoławczego wbrew przesłankom przewidzianym w art. 451 k.p.k., uchybienie to oceniane być może jedynie w ramach względnej przyczyny odwoławczej (art. 438 pkt 2 k.p.k.) i takich też sytuacji procesowych dotyczyły wszystkie wskazywane przez obrońcę skazanego judykaty Sądu Najwyższego, uwzględniającego standardy strasburskie.

Niemniej jednak, w realiach tej sprawy w żadnym razie nie można zarzucić Sądowi Apelacyjnemu uchybienia dyspozycji art. 451 k.p.k. Po osobistym zawiadomieniu skazanego o terminie rozprawy odwoławczej (k.2409), uwzględniono jego wniosek o sprowadzenie na rozprawę (k.2387). Jednakże w dniu rozprawy wyznaczonej na dzień 10 grudnia 2015r. godz. 12⁰⁰, wpłynęło „oświadczenie” B. M. (faxem z Aresztu Śledczego w B.) o „rezygnacji z doprowadzenia w dniu 10.12.2015r. do Sądu Apelacyjnego w (...)”, w którym wprost stwierdził, że „doprowadzenie było na jego wniosek, lecz doszedł do przekonania, że nie ma nic do dodania i zeznania przed Sądem II instancji ...”

(k.2436). Po odczytaniu tego oświadczenia, zgodnie z procedurą, rozprawa odwoławcza została przeprowadzona i tego też dnia ogłoszony został wyrok Sądu Apelacyjnego. Udział B. M. w tej rozprawie był jego prawem, a nie obowiązkiem. Skoro skazany z tego uprawnienia zrezygnował, o jakimkolwiek naruszeniu jego gwarancji mowy być nie może. Sugestie autora wniosku, że gdyby skazany wiedział o nieuwzględnieniu jego wniosków dowodowych i możliwości wydania orzeczenia pod jego nieobecność, to zapewne by nie rezygnował z udziału w rozprawie odwoławczej, pozostać muszą jedynie gołosłownymi spekulacjami, nijak mającymi się do zarzutów naruszenia przepisów Kodeksu postępowania karnego. Skądinąd sama treść cytowanego oświadczenia z dnia 10 grudnia 2015r. wyraźnie wskazuje, że skazany w pełni zdawał sobie sprawę z możliwości prawomocnego zakończenia w tym dniu postępowania.

W oczywistym stopniu nie wystąpiły w sprawie przesłanki przewidziane w art. 540b § 1 k.p.k., już choćby z tego powodu, że – jak wskazano powyżej – B. M. o terminie rozprawy odwoławczej został powiadomiony osobiście.

W zakresie podstawy wznowieniowej przewidzianej w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k. (*propter nova*) obrońca B. M. odwołał się wyłącznie do treści pisma skazanego inicjującego niniejsze postępowanie, nie podejmując nawet próby wykazania, że owe „nowe dowody”, w postaci zeznań R. M., M. S. czy dokumentacji (...) Fundacji „B.”, mogłyby podważyć domniemanie prawidłowości prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy. Należy dostrzec, że w odniesieniu do dowodu z zeznań M. S. oraz z dokumentacji fundacji, wypowiedział się Sąd Apelacyjny, oddalając te wnioski na rozprawie odwoławczej (k.2440-2441). Zawarte natomiast w piśmie B. M. twierdzenie, do którego odwołał się autor wniosku, że R.M. mógłby potwierdzić, iż w dniu zdarzenia (1.10.2013) widział go (skazanego) w miejscu zamieszkania rodziców, a więc w miejscu odległym od miejsca popełnienia przestępstwa (k.3 akt SN), w żadnej mierze nie mogło podważyć szczegółowej i wnikliwej analizy i oceny materiału dowodowego przedstawionej w uzasadnieniach wyroków Sądów obu instancji. Nie można wszak zapominać, że w postępowaniu o wznowienie, które jest przecież nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, ciężar dowodowego wykazania swoich racji spoczywa na wnioskodawcy.

Kierując się przedstawioną powyżej argumentacją, Sąd Najwyższy nie znalazł żadnych podstaw do uwzględnienia wniosku B. M. o wznowienie postępowania, co implikowało orzeczenie o jego oddaleniu.

Sytuacja majątkowa B. M., w tym fakt, że odbywając karę pozbawienia wolności nie posiada żadnych środków do własnej dyspozycji (k.12 akt SN), uzasadniały zwolnienie go od kosztów sądowych należnych za niniejsze postępowanie – art. 639 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.